

## Naša statistika

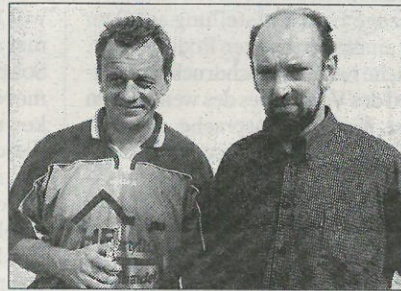
Sokol Ralbicy/Hórki wuhotowa 1. junija w Ralbicach turněr starych knjezow wo pokal Serbskeho Sokoła. Hosićelam wutrobnu džak za přikladne přihotowanje a přewjedženje, wobdželenym mustwam džak za nastup a sportowje fairne zadžerženje! A wězo zbožopřeća dobyćerskemu mustwu z Njebjelčicy!

### Wuslědky:

Chróscicy	-	Zeleno-běli Hórki	1:0
Njebjelčicy	-	Ralbicy	0:0
Chróscicy	-	Njebjelčicy	0:0
Ralbicy	-	Hórki	1:1
Chróscicy	-	Ralbicy	0:0
Njebjelčicy	-	Hórki	2:0

### Tabulka:

	wrota	dypki
1. Njebjelčicy	2:0	5
2. Chróscicy	1:0	5
3. Ralbicy	1:1	3



Dobycer pola koparjow – starych knjezow 2002 bu w Ralbicach mustwo SJ Njebjelčicy. Na wobrazu kapitan mustwa Marcel Hansky z trenarjom Wolfgangom Reineku. Foto: J. Macka

## Za dobru chwilu

Woprawdže dobru cigaru dóstanješ w Budyšinje pola E. Simona we Serbskim domje a z dobom podpěraš Serba

### Cigara Arnošta Simona

W prjedawšim Serbskim domje při Lawskich hrjebjach w Budyšinje měješe hač do zničenja twarjenja při wojowanjach nalěto 1945 knjez Arnošt Simon wobchodžik za tobakowe twory. Pola Jurja Brězana abo Pawoła Grojlichy smy móhli čitać, zo mały Arnošt jenož kurjakam njeprědawaše, ale z kóždym wopytwarjom tež rady pobjesadowa. (Wo tutej kajkosći knjeza Simona móžachmy so my wyši šulerjo resp. studenća w powójnskich lětach přeswědčić, hdyž kniharnju na Pchalekowej wopytachmy.) Stajnje wjesoty Arnošt Simon je za swoje twory w Serbskich Nowinach reklamu činił. Njewustaješe jenož kwalitu swojich cigarow (zo su „woprawdže dobre“), ale zo z nakupju „z dobom podpěraš Serba“. Rěka to za džensniši čas: Čim wjac nakupje tobaka, cigaretow abo cigarow, čim wjac tež piwa, wina abo palenca pola serbskich wobchodnikow, čim lěpši tež přinošk k spjelnjenju hesła „Serb Serbej bratř!“? Rěka to tež, zo dobry Serb hjez alkohola abo nikotina wuńić njetrjeba? Mikra



### Z trubu a serbskej chorhoju ...

Ně wšak, to njeje wobraz wo swětowych mišterstwach w Japanskej a Južnej Koreji ze skupinku fanow z Łužicy. Pozbudžowanje pod serbskej chorhoju wšak tež wubrance plaći – nic doma w Ralbicach abo Chróscicach, ale serbskej wubrance starych knjezow składnostnje hry w lěće 1998 w čěskich Owčarach pola Mělnika. So wě, zo dyrbi so při telko wołanju gyr-gawa maćeć. Foće: P. Hejduška

### Eric Korjenk mjez wulkimi ...

Lětsa w juniju je so w Serbach wjesoła powěsć rozšěrila, zo bě Eric Korjenk z Maleho Wjelkowa ze swojim partnerom Marcusom Poppu při swětowych mišterstwach studentow w beach-volleyballu zlotu medalju wuwjował. Tež Eric je so měł po prajidle „Bjez prócy a potu njeprjědžeš k zlotu“. Na wobrazu widźimy Erica, kak je hižo w lěće 1994 w mustwje Budyskeho wokrjesa na sokolskim daju w Ralbicach składnostnje župneho zjězda z „wulkimi“ sobu hrał. Stejo wotlěwa su: dr. H. Šenk, A. Kowar, M. Krawc, klečo wotlěwa M. Korjenk, A. Šowc, E. Korjenk a A. Moša. Foto: prywatne



Marcus Popp a Eric Korjenk (wotlěwa) ze zlotěj medalju zasoda doma w Lipsku.



### Kopof?

Na postowej karće pisaše hižo nic młody Sokol wjednistwu towarstwa na kóncu tele słowa: „Běch młody rady Sokol, džensa stary sym kaž kopof.“

So praji: Hišće žadyn mištr njeje z njebies padnył. Žadyn mištr wšak tež z překuša njepadnje!



Sokolski žarž

# SOKOŁSKE LISTY

## Dopomnjenki na Praski zlět 1932



Čěski přecel Serbow Vladimir Zmeskal (2. wotprawa) před Strahovskim stadionom z E. Janakowej, G. Janakom a M. Racec.

Před 70 lětami wobdžěli so sylna serbska delegacija na wšosokolskim zléče w Praze. W Sokolskich Listach smy wjacróć ze słowom a wobrazom wo podawku rozprawjeli. W čěskich publikacijach smy nětko dalše, dotal njeznate dokumenty našli. Někotře z nich wozjewjamy.



Čěski přecel J. Mišš ze skupinku Delnołužičankow, mjez kotrymiž je Marjana Domaškojce (druha wotlěwa).



Skupinka katolskich Serbowkow na zléče 1932 w Praze.



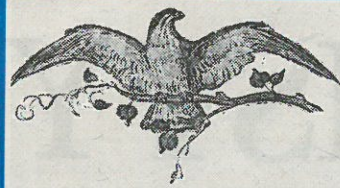
L. Klieman a dr. J. Páta ze Serbowkami z Hornjeje a Delnjeje Łužicy, mjez nimi wotlěwa M. Witkoje (1.), E. Janakowa (4.) a M. Nawkec (6.)

Praska nowina Večer wozjewi 4. julija 1932 přinošk z nadpismom „Lužicy Serbja přińdžechu do Prahi přez wšitke zadžewki a wotnjesu našu lubosć“. Wo wustupje serbskich Sokolow steješe w artiklu tole: „Ale hdyž přińdže na hoberske zlétniščo mała horstka Lužiskich Serbow ze swojej chorhoju a rěčnik wołaje ‚Zwučija bratřa Lužicy Serbja!‘, začahny do štwórcy podušaca čišina, někajke njezapřimliwe spodžiwanje ... A potom zarža přiklesk, džesać tysac přikiwachu z rubiškom 25 rjekam, kotřiž njeběchu so ničeho nastrožili, kotřiž běchu wšo woprowali, zo bychu so na sokolskim swjatku w Praze wobdžělić móhli“



Serbscy Sokoljo na IX. wšosokolskim zléče w Strahovskim stadionje 1932 w Praze.





Njédzela 14. awgusta 1927

2. Zwjazkowy zlět  
kuž.-Serbskeho  
Sokolstwa

we Wulkim Ćisku  
pola Wojerec

## Před 75 lětami „Wendenabteilunga“ a sokołski zlět we Wulkim Ćisku

Stille nach Bautzen Herr Zmeschkal, der Sekretär des tschechisch-wendischen Vereins Adolf Cerny in Prag, welcher bekanntlich die tschechisch-wendische Propaganda im Auslande führt und dessen treibende Kraft dieser Zmeschkal ist. Er kommt anlässlich des Sokolverbandstages, welcher am Sonntag, d. 14. in Gr. Zeissig bei Hoyerswerda stattfindet. Zmeschkal begibt sich am Sonntag nach Gr. Zeissig. In Bautzen wird er wahrscheinlich, wie immer, bei Herrn Jannack, dem Geschäftsführer der Wend. Buchhandlung, Verlag der Serbske Nowiny, wohnhaft im Wendischen Hause Nr. 14<sup>u</sup> r. 1 Unterkunft finden. Z. wird mit dem Sokol und verschiedenen Persönlichkeiten, Führern verhandeln, der Inhalt der V. ist jedenfalls sehr wichtig.

Samsny džen pōsta wěsty „Regierungsamtman“ Zimmermann podobny list, w kotrymž je tohorunja rěč wo Vladimíru Zmeskalu a wo tym, zo budže drje wón pola Janakec, „Lawske hrjebje 4<sup>u</sup> nal.“ bydlí. Wjednik wokrjesneho hejtmanswa prošese policajskoho wyšeho komisara Uhliča na to wo „vertrauliche

Po přenim zléce Serbskeho Sokoła 1924 w Pančicach-Kukowje přihotowachu Sokoljo druhe centralne zeńdženje za 14. awgust 1927 we Wulkim Ćisku. Zo bě so wjednistwo zwjazka za swjedžen we wsy blisko Wojerec rozsudziło, zwisowaše z dobrym džetom jednoty Sokoła pod starostu Janom Kašporom a načolnikom Korlu Holderom. (Wo skutkowanjku Ćiskowskeje jednoty wozjewjamy přinošk na stronje 3.) Kak bě wuwolana „wendenabteilunga“ před 75 lětami wokoło zléta čušliła, wo tym namakachmy w Serbskim kulturnym archiwje (SKA) w Budyšinje wjacore podložki. Někotre wurězki w slědowacym wozjewjamy. Při tym njejsmy pasáže přeložili, zo bychmy lěpje tehdyšu dikciju donošowarjow spóznałi (Přispomnjeńje: WSKA móža zajimcy pod registrowym číslom MS XXI 2 J pytać).

Džen do zléta dósta „wendenabteilunga“ slědowacu powěsć:

„Sonabend, den 13. d. M., wahrscheinlich gegen Abend, kommt in der

Erwählungs- und Berichterstattung“. A „dowěrliwje“ dósta rozprawu knjzewow Liebiga a Kurtha z 15. awgusta:

### Bund wendischer Turnvereine

veranstaltet  
am 14. August 1927 in Gr. Zeißig bei Hoyerswerda das  
**2. Bundesfest.**

FEST-PROGRAMM:  
vorm. 7 Uhr: Beginn der Wettkämpfe.  
Nachm. 1.30 Uhr: Antreten zum Festzug nach dem Festplatz.  
Ab 3 Uhr nachm.: Freitliche Festeröffnung, Siegerehrung, Freilübungen, Geräteturnen usw.  
Ab 7 Uhr abends:

**ff. BALL** im Galtthof Ostthn.  
Festabzeichen 50 Pf.  
Alle Wenden und Wendenstunde sind zu dieser Veranstaltung herzlich eingeladen.  
Der Festausschuss.

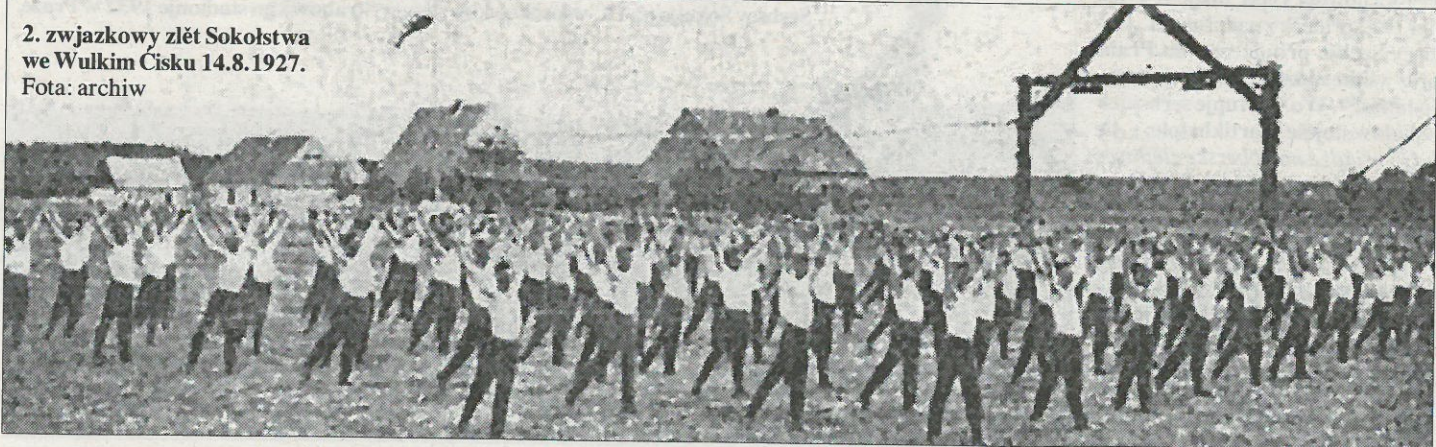
„Wie vertraulich in Erfahrung gebracht wurde, ist schon mindestens bei Herrn Jannack ein Herr, der als tschechischer Sokolführer gilt, gesehen worden. Der genannte Herr soll 1,80 m groß sein und meist Sportanzug mit Knickerbockern tragen. Wie der Mann der Richtige Herr ist, konnte nicht in Erfahrung gebracht werden. Er soll auch am Freitag, d. 12. 8. 27 hier gewesen sein. Am 13. u. 14. 8. 27 ist er jedoch nicht gesehen worden. In dem Genannten wird der Sokolführer, Zmeschkal, vermutet. Im übrigen sind die tschechischen Teilnehmer am Sokol-Bundesfest am 13. 8. 22.00 Uhr auf dem hiesigen Bahnhof eingetroffen“. W rozprawje so potom podawa, hdže su hosćo spali a hdy su zaso domoj jěli. Předobre znajomosće wo

Vladimírje Zmeskalu wšak njejsu móhli měć, dokelž dyrbja na kóncu přidać: „Ob Herr Zmeschkal unter diesen Personen gewesen ist, konnte nicht in Erfahrung gebracht werden.“ Horjeka mjenowany Zimmermann poda džen po zléce we Wulkim Ćisku dokładnu rozprawu „wendenabteilunga“ kaž tež Budyskemu měščanosće. Tež tu bě spočatnje rěč wo tym, zo steješe na čole českeje delegacije Vladimír Zmeskal: „Am 13. August abend 10 Uhr traf mit dem Schnellzuge über Dresden eine Abordnung des tschechischen Sokols unter Führung eines gewissen Vladimír Zmeskal in Bautzen ein.“ Samsny donošowar wšak dyrbješe so ⇨



Serbowki we Wojerowskej a katolskej narodnej drasce na sokołskim zléce we Wulkim Ćisku.

2. zwjazkowy zlět Sokolstwa  
we Wulkim Ćisku 14.8.1927.  
Fota: archiv



⇨ potom w lisće z 20. awgusta 1927 korigować: „Die im Polizeiberichte der Stadt Bautzen ausgesprochene Vermutung, der wiederholt bei Jannack – Geschäftsführer der wendischen Buchhandlung – gesehene Fremde sei der bekannte Sekretär des tschechisch-wendischen Vereins Adolf Cerny in Prag, Vladimír Zmeskal, trifft nicht zu. Der Beschreibung nach scheint es vielmehr der hier bekannte und vom Polizeiamt Bautzen selbst gemeldete Josef August Honzik (siehe Personalakten) zu sein.“ Zimmermann připožiči swojemu listej zapis mjenow Čechow, kotřiž běchu w hotelomaj „Běly kón“ resp. „Winowa kic“ přenocowali – mjez 11 mjenami Zmeskalowe njeje.

Na cyłkownje třoch mašinskich stronach poda „Regierungsamtman“ Zimmermann 15. awgusta dokładnu rozprawu wo přebywanju českich Sokolow we Lužicy a wo woběhu zléta we Wulkim Ćisku. W slědowacym wozjewjamy wujimk, w kotrymž su podaća k wonkowemu wobrazej

swjedženskeho čaha resp. wo wobdźelnikach: „Nachmittags 1<sup>30</sup> Uhr wurde zum Festzuge gestellt. An ihm nahmen teil eine Musikkapelle in Stärke von 28 Mann, ein Spielmannszug in Stärke von 12 Mann, 6 weibliche Sokols, etwa 80 Kinder und rund 160 Sokolleute. Alle Teilnehmer waren in Sokoluniform. Die Kinder trugen Turnkleidung in den Farben blau-rot-weiss. Dem Zuge voran ritten zwei Sokols. Nach beendetem Festzuge fand Aufstellung auf dem Festplatze vor einem errichteten Podium statt. Die Festansprache hielt der Buchdrucker Scheibe, der Mitglied des Vorstandes des wendischen Sokolbundes ist. Nach der Ansprache, die während starken Regens stattfand, spielte die Musikkapelle das Sokolbundeslied. Die Sokols salutierten durch Anlegen der rechten Hand an die Kopfbedeckung (Sokolmütze) und die übrigen, nicht uniformierten Teilnehmer nahmen die Kopfbedeckung ab ... Zum ersten Male trat der

wendische Sokol als uniformierte Einheit auf ... Von den wendischen Führern waren anwesend die Herren Jannack, Kretschmar, Scheibe, Naucke und Skala-Berlin in Uniform und die Herren Brühl, Barth, Melzer, Lorenz-Weisswasser, Hajesch in Zivilkleidung. Die tschechische Abordnung fuhr mit dem Abendzuge nach Bautzen zurück, kam etwa 10 Uhr nachts hier an und begab sich nach dem wendischen Hause, wo Quartier genommen wurde. Einige Teilnehmer dieser Abordnung trugen das tschechische Sokolabzeichen. „Nimamy fundowanu wotmołwu na to, čehodla su so tak dokładnje wonkownosće wopisowali, mamy pak za to, zo dyrbješe so podawać, kak „njeněmske“ wašnja w Sokole knježachu. A zo mjenowachu so serbske wosobiny, w Ćisku přitomne, to bě wobstatk wobkedźbowanja serbskich narodowcow. Wěmy džě, zo běchu mjez přescěhanymi Serbami po nastupje fašistow mnozy Sokoljo. M. Krawc

## K stawiznam jednoty Sokoła we Wulkim Ćisku

Z cyłkownje 21 jednotow Serbskeho Sokoła mějachmy jenož tři we Wojerowskich kónčinach. Nimo jednoty w Delnim Wujězdze (založena 2. meje 1924) a w Kulowje (wutworjena 5. apryla 1926) mějachmy Sokoł jenož hišće we Wulkim Ćisku. W tutej wsy založiču młodži Serbja dnja 17. nowembra 1925 jednotu. Z tym mějachmy najsewjernišu sokołsku jednotu. Stawizny Sokoła we Wulkim Ćisku předstajeć wšak njeje jednore. Přewjele wo jeho skutkowanjku so pisało njebě. Bohudžak je so wuchowala protokolna knižka – wo njej je bratr Siegbert Mač w čisle 7/8 lětnika 1992 w nastawku „Sokoł we Wulkim Ćisku“ pisał. Na tutu rozprawu kaž tež na někotre informacije bratra Jana Kašpora smy so při spisowanju slědowaceho přehladu zložowali:

Na založenskej zhromadiznje 17. 11. 1925 wuzwolichu čěslu Jana Kašpora za starostu a džělačerja Korlu Holdera za načolnika (to rěka za nazwučowarja). Přenju powěsć wo Ćiskowskej jednoće namakamy w Sokołskich Listach č. 1/1926, hdžež steji pod rubriku „Z jednotow“ tole: „Wulki Ćisk pola Wojerec. Porj. zwučowanje kóždy tydzień dwójce: srjedu a sobotu 1/2 8 hodž. – Swoj přeni swjedžen připrawuje na 28. febr.“ A wo tutym swjedženju pisaču Sokolske Listy w čisle 2/1926 mjez druhim tole: „Njedziwajcy špatneho wjedra přichwataču Serbja, wćipni, što so tu noweho serbskeho žiwjenja hiba, w bohatej ličbje. A z dypkom we 8 hodž. kročachu młodži serbscy Sokoljo po serbskej pochodowej hudźbje do sale. Překwapjeni a spodziwani naši Serbja přihladowachu. Disciplinowana serbska młodžina po serbskich zynkach a serbskich rozkazach: njezwučena to wěc za Serbow ... A dodziwać so njemóžachmy, hdyž Sokoljo po taktach hudźby přewjedźechu rjane a derje nawuknjene zhromadne prostne zwučowanja z tyčkami (zwučowachu 16 Sokoljo). Tež scěhowace zwučowanja na překušu dopokazachu, zo je so w młodej Ćisčanskej jednoće kruće a radostnje džělało.“ W Sokołskich Listach č. 8/1926 čitamy w rozprawje wo 1. založenskim swjedženju tež něšto wo tym, kak čežke bě džělo za Sokoł: „Cyle wědome, njebojazne a woporniwe skutkowanje wjednikow Ćiskowskeho Sokoła je čim bóle wobdźiwjanja hódne, dokelž wutworichu Sokoła, wšowobknježace němcowstwo tak trašaceho, w pruskej wokolnje, hdžež ani skutkowaceho



Sokołska kapala z Wuikeho Ćiska na Domowinskim zléce 1930 w Rakecach Foto: přiw.

serbskeho towarstwa hišće njebě. Tola namakamy kołowokoło Wojerec same ryzy serbske wsy ... W druhich serbskich wsach njebychu so wěsće dodziwać móhli, zo serbska młodžina – bjez němkeho nawjedowanja a za němke zaměry, kaž su to zwučeni – sama něšto dokładneho rzy serbskeho dokonja. „Aktiwno skutkowanje Sokolow we Wulkim Ćisku drje je wjednistwo Serbskeho Sokoła pohnulo, přewjesć swoj druh centralny zlět 14. awgusta 1927 w tutej wsy.

Po léce 1927 wšak wo jednoće we Wulkim Ćisku jenož hišće mało čitamy. Poslednju powěsć namakachmy w čisle 3/4 lětnika 1930 Sokołskich Listow, hdžež steješe: „Wulki Ćisk trjeba našu podpěru. Je to najdalša jednota a čež-

ko so jej džěla. Pytajmy nowe puče k postupej wokoło Wojerec.“ Něštozkuli wo wšědnych starosćach jednoty wuchadza z protokolneje knihi, kotruž bě Siegbert Mač wot swogeho džěda Jana Kašpora dóstał. W Rozhledze 7/8 lěta 1992 pisaše Mač, zo dósta do rukow knižku, kiž bě „po zdaću njenahladna“, kotrejež hódnotu „sej hakle džensa wazić wě“. Ze zapisneje knižki wozjewja S. Mač tež protokol zhromadizny z 25. nowembra 1928, z kotrehož su wučitać wšědne starosće wo wabjenju sobustawow, wo plaćenje přinoška, wo pjenjezy za nakup nastroja za kapalu abo za narjady. Dokelž je w knižce posledni protokol zhromadizny z 5. apryla 1930, mamy za to, zo jednota Sokoła we Wulkim Ćisku w tutym léce džělača přesta. M. Krawc